

Respons

Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den østlige regionen - oppdatering

- Utvikling og endring i konfliktmønster og konfliktnivå etter oktober 2017

Bakgrunn

I oktober 2017 publiserte Landinfo (Landinfo 2017) et temanotat om sikkerhetssituasjonen i den østlige regionen.¹ Notatet gir en utførlig beskrivelse av konfliktmønsteret og konfliktnivået i regionen og dens fire provinser, blant annet med henblikk på hvordan sikkerhetssituasjonen påvirker sivilbefolkningen.

Denne responsen bygger på ovennevnte temanotat, og gir en kortfattet redegjørelse for utviklinger og eventuelle endringer i sikkerhetssituasjonen i regionen fra oktober 2017 til publiseringsdato. Responsen bygger blant annet på informasjon fra nyhetsmedier, nasjonale og internasjonale organisasjoner som er til stede i Afghanistan, tenketanker og forskere.

United Nations Assistance Mission to Afghanistan (UNAMA) rapporterer særskilt om sikkerhetssituasjonen for sivilbefolkningen, og deres informasjon danner et viktig grunnlag for responsen. Det presenteres også tall og informasjon om internt fordrevne som følge av konflikten i regionen.

Når det gjelder utfordringer knyttet til kildetilfang og rapportering om sikkerhetssituasjonen i Afghanistan, vises det i sin helhet til redegjørelsen som er gitt i temanotatet av oktober 2017.

Utvikling i sikkerhetssituasjonen i den østlige regionen

I 2017 registrerte FN til sammen 23 744 sikkerhetshendelser på landsbasis. Den østlige regionen hadde det høyeste antallet hendelser, etterfulgt av den sørlige regionen (UN Secretary-General 2018, s. 5).

Konfliktnivået i den østlige regionen har vært høyt over tid. Både Nangarhar, Kunar og Laghman er blant de seks provinsene som i 2017 hadde flest registrerte sikkerhetshendelser.

¹ For en oversikt over Afghanistans regioner og provinser, se OCHAs (2014a) kart her:

https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/afg_administrative_divisions_201401JAN02_A0_low_res.pdf.

Ifølge en velinformert internasjonal organisasjon hadde provinsen Nangarhar flest registrerte sikkerhetshendelser på landsbasis; nesten tre tusen hendelser. Provinsen Nuristan skiller seg fra de øvrige provinsene i regionen ved at det er betydelig færre registrerte sikkerhetshendelser her; i underkant av to hundre (internasjonal organisasjon, e-post 2018).

Konfliktmønsteret i regionen kjennetegnes av krigshandlinger i form av væpnede sammenstøt mellom partene i konflikten. Konfliktbildet preges også av afghanske og internasjonale styrkers bruk av luftangrep (UN Secretary-General 2018, s. 5). Ifølge US Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction (SIGAR) er ingen distriktssentre i regionen kontrollert av opprørere (SIGAR 2018, s. 10, 11, 12).

Brorparten av opprørsaktiviteten i den østlige regionen er rettet mot afghanske sikkerhetsstyrker og sivile myndigheter, men det rapporteres også om kamper mellom opprørsgroppene – særlig mellom Taliban og Daesh.² Daesh bekjempes fra flere fronter og er territorielt svekket, men ikke nedkjempet. Bevegelsen synes å ha større militær aktivitet i provinsene Laghman og Kunar enn tidligere. Ifølge UNAMA er det hovedsakelig i Nangarhar at tilstedeværelsen til Daesh medfører at sivile drepes og skades i Daesh-aksjoner (UNAMA & OHCHR 2018, s. 27). Befolkningen i den østlige regionen er i all hovedsak sunnimuslimer. Det er derfor ikke rapportert om sekterisk motiverte angrep rettet mot shiamuslimer i den østlige regionen, slik tilfellet har vært i Kabul og Herat by.

Av alle rapporterte sikkerhetshendelser, utgjør bakkekampene i underkant av 70 prosent og er med dette en betydelig risiko for sivile afghanere, og kryssild er den viktigste årsaken til at sivile drepes eller skades i konfliktrelatert vold i den østlige regionen. Dette er situasjonen i alle de fire provinsene i den østlige regionen (UNAMA & OHCHR 2018, s. 67).

Sivile som drepes og skades i konfliktrelatert vold, er i all hovedsak tilfeldige ofre. I tre av regionens fire provinser var det i 2017 en økning i antallet sivile ofre sammenlignet med 2016. Unntaket fra dette bildet er provinsen Kunar, som hadde en markant nedgang på over 40 prosent (UNAMA & OHCHR 2018, s. 67).

Nangarhar

Konfliktmønsteret slik det beskrives i temanotat av 2. oktober 2017 er fortsatt gjeldende. Som tidligere rapportert er det betydelige forskjeller i konfliktmønsteret i de ulike delene av provinsen. I de nordlige distriktene rapporteres det om relativt få hendelser, mens i provinsens sørlige distrikter, er konflikten uoversiktlig og intens, med mange rapporterte sikkerhetshendelser (Landinfo 2017).

En rekke aktører opererer i de sørlige områdene, både på opprørssiden og myndighetssiden. Antallet aktører og det uoversiktlige konfliktbildet, gjør at det er vanskelig for sivilbefolkningen å beskytte seg mot konfliktrelatert vold.

² Islamic State in Iraq and the Levant - Khorasan Province (ISIL-KP), Islamic State Khorasan Province (ISKP) og Daesh er alle navn ulike kilder benytter på bevegelsen. I Afghanistan brukes hovedsakelig det arabiske akronymet Daesh. Det blir også benyttet gjennomgående i denne responsen.

Konfliktmønster og konfliktnivå

Nyhetsmediet Pajhwok har registrert 347 angrep i provinsen i løpet av 2017. Nangarhar er, ifølge Pajhwoks uoffisielle oversikt, den provinsen med flest registrerte angrep, etterfulgt av provinsene Faryab og Helmand (Erfanyar 2018a). Det høye voldsnivået forklares med at både Taliban og Daesh er aktive i provinsen, men også med den lange grensen som provinsen deler med Pakistan og stammeområdene.

På tross av et stort antall grupper på opprørssiden og det store fokuset på Daesh, er Taliban den ledende aktøren, og mye tyder på at deres innflytelse er økende. Også representanter for myndighetene erkjenner at sikkerhetssituasjonen er forverret (TOLO News 2018b). Det rapporteres om sikkerhetshendelser på veinettet, særlig på veistrekningen mellom Jalalabad og Torkham, grenseovergangen til Pakistan (Zarifi 2017b).

Det rapporteres om hyppige kamper mellom Daesh og Taliban, med tap av mannskap på begge sider. Sivile drepes og skades i kryssild. Eksempelvis var det i oktober 2017 kamper mellom Daesh og Taliban i det vestlige Khogyani-distriktet, der minst fire sivile ble drept i kryssild (Zahid & Hasrat 2017). Det er også kamper mellom Daesh og militante grupper fra den pakistanske siden av grensen, blant annet i Achin-distriktet, helt sør i provinsen. I februar 2018 skal Daesh ha vært i væpnet kamp med den militante, pakistanske gruppen Lashkar-e Islam om territoriell kontroll i området (Habibzada 2018). Raketter og eksplosiver som skytes ut fra den pakistanske siden av grensen, rammer sivilbefolkningen. UNAMA rapporterer om drepte og skadde som følge av dette (UNAMA & OHCHR 2018, s. 19). Mange sivile er fordrevet fra hjemmene sine som følge av krigshandlingene.

Jalalabad by

Situasjonen i Jalalabad by er som tidligere rapportert; myndighetene har kontroll i byen, men Taliban og Daesh har også i denne perioden vist at de er i stand til å aksjonere i byen. I løpet av de siste to årene har Daesh gjennomført et tilnærmet tosifret antall selvmordsangrep i byen.

Konfliktmønsteret har i rapporteringsperioden vært preget av flere relativt store selvmordsangrep. Angrepene er i all hovedsak rettet mot myndighetsinstitusjoner eller personer som representerer myndighetene, men det har også blitt gjennomført angrep med en annen profil. Den 24. januar 2018 ble Redd Barnas kontorer angrepet av en selvmordsbomber i bil, hvor minst tre personer ble drept og flere titalls skadet. Daesh har påtatt seg ansvaret for hendelsen (Al Jazeera 2018). Så vidt Landinfo er kjent med, er dette første gang Daesh har gjennomført et direkte angrep rettet mot en NGO i den østlige regionen.

Den 7. mars 2018 ble Abdul Zaher Haqqani, Provincial director of religious affairs, drept av en selvmordsbomber. Tjenestemannens livvakt ble også drept, og minst 11 personer ble skadet i eksplosjonen. Daesh har påtatt seg ansvaret også for dette angrepet (Reuters 2018). Senere samme måned, den 19. mars, skal en selvmordsbomber på motorsykkel ha forårsaket at minst fire personer ble drept og ti personer såret i nærheten av byens fotballstadion (The Sun Daily 2018).

Det var i løpet av de siste ukene av 2017 flere selvmordsangrep i byen, eller i utkanten av byen. Den 31. desember tok en selvmordsbomber seg inn i et begravelsefølge som skulle følge en tidligere distriktssjef til graven. Bomben tok livet av minst 17 personer, og flere enn ti personer ble såret. Ifølge nyhetsmedier er det uklart hvem som var ansvarlig for angrepet (Ghazi & Abed

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den østlige regionen - oppdatering

2017). Også tidligere i desember 2017 var det et selvmordsangrep som tok livet av minst seks sivile (TOLO News 2017c).

Angrepene viser at opprørsgrupper har kapasitet og tilstedeværelse til å gjennomføre høyprofilerte angrep i byen. Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2018) er en viktig drivkraft for både Taliban og Daesh at de ønsker å vise slagkraft og komme i mediernes søkelys. Sikkerhetsstyrkene er tungt til stede i Jalalabad by, og lykkes i å avverge en del av de planlagte angrepene (TOLO News 2017a).

Det rapporteres også om sikkerhetshendelser i nabodistriktene til Jalalabad. Dette dreier seg om strategisk viktige områder. Sikkerhetsmyndigheter har relativt stor tilstedeværelse og bruker mye ressurser på å opprettholde kontroll og stabilitet her. I februar 2018 uttrykte beboerne i distriktet Surkh Rod, som er nabodistrikt til provinshovedstaden Jalalabad, bekymring for Talibans økte innflytelse og aktivitet. Ifølge beboerne har myndighetene kontroll på dagtid, men om natten hersker Taliban. Konfliktmønsteret i disse distriktene har likhetstrekk med situasjonen i provinshovedstaden, her rapporteres det ikke om bakkekamper, men om assymetrisk taktikk med bruk av blant annet IEDer fra opprørernes side. Opprørere angriper hovedsakelig sikkerhetspersonell med IEDer, men det rapporteres om tilfeller av målrettede drap på blant annet myndighetsvennlige stammeledere (internasjonal kilde, e-post 2018).

Det er sterkt befolkningsmessig press på byen og områdene rundt, med mange returnerte fra Pakistan og internt fordrevne fra områder med høyt konfliktnivå.

Daesh i Nangarhar

Daesh sin posisjon i Nangarhar, målt både i territorium og antallet krigere, er svekket. De bekjempes fra flere fronter, både av sikkerhetsstyrkene og militante opprørsgrupper. I tillegg er den folkelige motstanden sterk.

Hvor svekket de faktisk er, synes det dog å herske uenighet om. I februar 2018 hevdet provinsens guvernør (som gjengitt i Zarifi 2018d) at lederskapet i Daesh er nedkjempet og at bevegelsen ikke lenger har styrke til å kjempe mot afghanske sikkerhetsstyrker. To dager tidligere hadde imidlertid NATO-generalen John Nicholson stadfestet at Daesh utførte kamper mot afghanske sikkerhetsstyrker både i deler av Nangarhar, Kunar og Jawzjan (Zarifi 2018d).

På grunn av provinsens sentrale beliggenhet, og fordi Daesh sitt hovedsete nettopp ligger i denne provinsen, har Nangarhar høy prioritet hos de internasjonale styrkene. Det rapporteres om luftangrep rettet mot Daesh, særlig i Achin-distriktet, der de angivelig fortsatt har sitt hovedkvarter (Zarifi 2018b).

Det har lenge vært kjent at Daesh er ansvarlig for alvorlige menneskerettighetsbrudd i områdene de opererer. I løpet av våren 2018 har to massegraver blitt avdekket i Achin, hvor de drepte har vært sivile og stammeledere som var blitt kidnappet av Daesh i 2017 (Zarifi 2018c).

Det er få uavhengige kilder og rapportører i kjerneområdene til Daesh, det vil si i provinsens sørlige distrikter. Det er derfor vanskelig å vite med sikkerhet hva som skjer i disse områdene. I februar 2018 rapporterte nyhetsmedier om at Daesh angivelig hadde steinet en mann som var anklaget for et utenomekteskapelig forhold (Radio Free Europe 2018). Det er vanskelig å få bekreftet eller avkreftet hvorvidt dette faktisk har skjedd.

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den østlige regionen - oppdatering

Sivile ofre som følge av konfliktrelatert vold

I andre halvår 2017 registrerte UNAMA 485 sivile ofre som følge av konflikten, av disse ble 212 drept og 273 skadd. Sammenlignet med første halvår i 2017, var det i andre halvår en økning i antallet sivile ofre fra 377 til 485 ofre (UNAMA & OHCHR 2018, s. 67; UNAMA & OHCHR 2017, s. 72).

I 2017 som helhet registrerte UNAMA 862 sivile ofre i Nangarhar-provinsen. Av disse ble 344 drept og 518 skadet. Dette representerte en marginal økning på 1 prosent sammenlignet med foregående år. Bakkekamper forårsaket som nevnt flest sivile ofre i provinsen, etterfulgt av IEDer og målrettede drap.

Både Taliban og Daesh begår målrettede drap på enkeltpersoner i Nangarhar. Profilen på de som drepes er at de er personer med tilknytning til lokale eller sentrale myndigheter, men også stammeledere og religiøse ledere (Zarifi 2017a; Khaama Press 2017c; UNAMA & OHCHR 2018, s. 38).

Det er i 2017 registrert 94 sivile ofre (57 drepte og 37 skadde) som følge av luftangrepene i provinsen (UNAMA & OHCHR 2018, s. 45).

Internt fordrevne

Ifølge FNs kontor for koordinering av humanitære aktiviteter (OCHA) ble 88 765 personer fordrevet fra hjemmene sine i Nangarhar i perioden fra 1. oktober 2017 til og med mars 2018. En diplomatisk kilde (samtale 6. april 2018 i Oslo) forklarer det høye antallet IDPer med det høye konfliktnivået i deler av provinsen. Det er særlig i områder hvor Daesh opererer, at mange er fordrevet fra sine hjem.

De internt fordrevne kommer i all hovedsak (88 177) fra det vestlige Khogyani-distriktet, og over 57 000 er registrert å ha tatt opphold i samme distrikt. De øvrige har reist til distriktene Pachieragam (6475), Beshud (8316), Surkhrod (14 770) og Jalalabad (1505). Den store majoriteten av de fordrevne, 88 200, har med andre ord forflyttet seg internt i provinsen (OCHA 2018).

Kunar

Som beskrevet i temanotatet av oktober 2017, har det over tid vært høy tilstedeværelse av opprørere, mye opprørsaktivitet og mange sikkerhetshendelser i Kunar. Slik er det fortsatt, og Taliban er den ledende aktøren på opprørssiden.

Daesh i Kunar

En vesentlig endring i konfliktbildet er at Daesh synes å ha inntatt en mer aktiv rolle i provinsen. I oktober 2017 ble deres aktivitet beskrevet å være avgrenset til propaganda og rekruttering, samt at Kunar fungerte som et fristed fra kampene i Nangarhar og som transittkorridor mot nord (Landinfo 2017, s. 19). Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2018) var det første Daesh-angrepet rettet mot Taliban i oktober 2017, deretter har Daesh vært involvert i en rekke sammenstøt med både Taliban og afghanske sikkerhetsstyrker.

Nyhetsmedier melder om en bekymret befolkning, fordi Daesh har økt sin aktivitet i minst seks av provinsens femten distrikter, men navngir ikke hvilke distrikter (TOLO News 2018c). I et

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den østlige regionen - oppdatering

sammenstøt mellom Daesh og afghanske sikkerhetsstyrker i oktober 2017 skal, ifølge nyhetsmedier, tolv personer ha blitt drept, de fleste Daesh-krigere (Khaama Press News Agency 2017b). Også i februar 2018 ble det rapportert om sammenstøt mellom Daesh og afghanske sikkerhetsstyrker i nærheten av Watapur-distriktet (Khaama Press). UNAMA har registrert sivile ofre som følge av Daesh sin aktivitet i provinsen (UNAMA & OHCHR 2018, s. 39).

Konfliktmønster og konfliktnivå

Det ble i 2017 registrert et høyt konfliktnivå i provinsen. Bare provinsene Nangarhar og Helmand hadde flere registrerte sikkerhetshendelser (internasjonal organisasjon, e-post 2018).

I motsetning til naboprovinsen Nangarhar, er ikke selvmordsangrep et vesentlig element i konfliktmønsteret i Kunar. Det er likevel rapportert om ett selvmordsangrep i Watapur-distriktet; den 31. mars 2018 ble et medlem av provinsrådet drept i et slikt angrep, hvor også en religiøs skriftlærd og en sikkerhetsvakt ble såret (Khaama Press 2018).

De internasjonale styrkene påvirker i større grad enn tidligere konfliktbildet, også i Kunar-provinsen. Det dreier seg særlig om luftangrep rettet mot Daesh. Det skal i oktober 2017 ha blitt gjennomført et luftangrep som forårsaket sivile ofre. Tidligere president Hamid Karzai har offentlig fordømt angrepet (Khaama Press 2017a).

I Landinfos notat av oktober 2017 ble det vist til rakettangrep fra den pakistanske siden av grensen. Det kan ifølge nyhetsmedier synes som om aktiviteten fra Pakistan har økt. I februar 2018 skal fire sivile ha blitt skadd da pakistanske styrker skjøt artilleri mot grensedistriktene Sarkani og Dangan. UNAMA har også pekt på at det var en betydelig økning i sivile ofre som følge av den militære aktiviteten fra pakistansk side i 2017 (UNAMA & OHCHR 2018, s. 19).

Det kan for øvrig synes å være fare for opptrapping av konflikten i grenseområdene. Ifølge en talsperson for forsvarsministeriet (som gjengitt i Kakar 2018) kan afghansk grensepoliti besvare aggresjon fra den pakistanske siden uten å be om tillatelse fra sentralmyndighetene (Kakar 2018).

Sivile ofre som følge av konflikterelatert vold

I andre halvår 2017 registrerte UNAMA 124 sivile ofre som følge av konflikten i Kunar-provinsen, av disse ble 36 drept og 88 skadd. Sammenlignet med første halvår i 2017, var det i andre halvår en økning i antallet sivile ofre fra 100 til 124 ofre (UNAMA & OHCHR 2018, s. 67; UNAMA & OHCHR 2017, s. 72).

I 2017 som helhet registrerte UNAMA 224 sivile ofre i Kunar-provinsen, hvorav 70 ble drept og 154 skadet. Dette representerte en markant reduksjon på 43 prosent sammenlignet med foregående år. Bakkekamper forårsaket flest sivile ofre i provinsen, etterfulgt av målrettede drap og etterlatte udetonerte eksplosiver (UNAMA & OHCHR 2018, s. 67).

Internt fordrevne

Ifølge OCHA ble om lag 11 000 personer fordrevet fra hjemmene sine i Kunar i perioden fra 1. oktober 2017 til og med mars 2018. De fordrevne kommer fra distriktene Ghaziabad (91), Chapadara (107), Watapur (294) og Shigal Wa Sheltan (3808).

Den store majoriteten av de fordrevne har ikke forlatt Kunar-provinsen. De fleste har tatt opphold i distriktene Shigal Wa Sheltan (2737), Asadabad (1323) og Chawkay (3452 personer som ser ut til å ha blitt fordrevet *internt* i Chawkay), Dangam (2436 også tilsynelatende internt), Marawara (543 internt) og Khaskunar (266 internt) (OCHA 2018).

Nuristan

Det er ubestridt at Taliban har stor tilstedeværelse og innflytelse i store deler av Nuristan-provinsen, men som nevnt har allikevel ikke Taliban kontroll over noen av distriktssentrene eller provinshovedstaden (SIGAR 2018, s. 10-12). Ifølge lederen for provinsrådet er om lag 70 prosent av provinsens territorium under Taliban-kontroll (Zarifi 2018a).

Konfliktmønster og konfliktnivå

Sammenlignet med de øvrige provinsene i øst, registreres relativt få sikkerhetshendelser i Nuristan-provinsen. Bakkekamper utgjør en stor andel – mer enn 85 prosent – av de registrerte hendelsene (internasjonal organisasjon, e-post 2018). I områder der Taliban er sterkt til stede eller har kontroll, har normalt sikkerhetsmyndighetene liten tilstedeværelse. Det blir derfor færre væpnede sammenstøt i slike områder, så sant det ikke foregår en klareringsoperasjon.

Det foreligger relativt lite offentlig tilgjengelig informasjon om sikkerhetssituasjonen i provinsen. En internasjonal kilde (e-post 2018) rapporterer om enkelte sikkerhetshendelser, og det dreier i all hovedsak seg om Talibans angrep på sikkerhetspersonell, ofte langs veinettet. I november 2017 var det ingen registrerte sikkerhetshendelser i provinsen (Erfanyar 2017b). Ifølge nyhetsmediet Pajhwok var det heller ingen registrerte sikkerhetshendelser i provinsen i oktober 2017 (Erfanyar 2017a).

Rapportene som omhandler Nuristan er til dels motstridende. Provinsens guvernør (som gjengitt i Pajhwok 2017) hevdet i desember 2017 at det ikke er tilstedeværelse av Daesh i provinsen (Pajhwok Afghan News 2017). Samtidig rapporterte samme nyhetsmediet medio januar 2018 at tre Daesh-krigere hadde blitt drept i et luftangrep i Waygal-distriktet, helt sør i provinsen (Pajhwok Afghan News 2018a). Dette illustrerer hvor krevende det kan være å få pålitelig og etterrettelig informasjon om situasjonen i slike områder. I Nuristan forsterkes dette av geografiske forhold – provinsen er vanskelig tilgjengelig, den består av høye fjell og trange daler med dårlig infrastruktur. Om vinteren reduserer snø og is framkommeligheten ytterligere.

Provinsens guvernør har påstått at skoler for både jenter og gutter er åpne, helsetjenester er tilgjengelig og provinsens helseklinikker er åpne, og videre at veisikkerheten er en av de beste i landet (Pajhwok Afghan News 2017). Lederen for provinsrådet (som gjengitt i Zarifi 2018) forteller en annen historie; nitti prosent av skolene har ikke bygninger, det finnes ikke ett moderne sykehus i provinsen og den dårlige infrastrukturen er et stort problem for befolkningen (Zarifi 2018a). I dette tilfellet dreier det seg i tillegg om to kilder som begge representerer myndighetene.

Sivile ofre som følge av konfliktrelatert vold

I andre halvår 2017 registrerte UNAMA 26 sivile ofre som følge av konflikten i Nuristan-provinsen, hvorav åtte ble drept og 18 skadet. Sammenlignet med første halvår i 2017, var det

i andre halvår en økning i antallet sivile ofre fra 15 til 26 ofre (UNAMA & OHCHR 2018, s. 67; UNAMA & OHCHR 2017, s. 72).

I 2017 som helhet registrerte UNAMA 41 sivile ofre i Nuristan-provinsen, hvorav 11 ble drept og 30 skadet. Sammenlignet med andre provinser i landet, er dette et relativt lavt tall. Nuristan var i 2017 blant de fem provinsene med lavest antall registrerte ofre, som representerte en økning på 14 prosent sammenlignet med foregående år. Bakkekamper forårsaket flest sivile ofre i provinsen, etterfulgt av IEDer og målrettede drap (UNAMA & OHCHR 2018, s. 67).

Internt fordrevne

Ifølge OCHA har 238 personer blitt fordrevet fra hjemmene sine i Nuristan i perioden fra 1. oktober 2017 til og med mars 2018. Av disse kom 154 fra Mandol – 112 dro til Parwan (Charikar), 35 til Pansjer (Bazarak) og 7 til Kapisa (Hisa-e-Awal-e-Kohestan). 70 personer dro fra Waygal til Poruns internt i Nuristan, og 14 fra Barg-e-Matal til Kabul (OCHA 2018).

Laghman

I det vesentligste er konfliktmønsteret i Laghman, slik det beskrives i temanotatet av 2. oktober 2017, fortsatt gjeldende (Landinfo 2017). En endring er større tilstedeværelse og aktivitet fra Daesh. Det er mye som tyder på at Daesh de siste månedene har spredd seg fra Nangarhar til naboprovisen Laghman, hvor de nå opererer i de østlige delene av provinsen.

Konfliktmønster og konfliktnivå

Konfliktnivået i provinsen er høyt, og ifølge en internasjonal organisasjon (e-post 2018) er Laghman en av provinsene som i 2017 hadde flest registrerte sikkerhetshendelser. Av de om lag 1600 registrerte hendelsene, utgjorde bakkekamper mer enn åtti prosent.³ IEDer benyttes relativt hyppig og forårsaker om lag ti prosent av de registrerte hendelsene. Ifølge SIGAR er distriktene Mehtarlam og Qaraghayi under innflytelse av myndighetene, mens provinsens øvrige tre distrikter er omstridte (SIGAR 2018, s. 11).⁴

I rapporteringsperioden har nyhetsmedier meldt om flere sikkerhetshendelser som involverer Daesh i Laghman. Tilstedeværelsen til Daesh synes å være avgrenset til det østlige Alingar-distriktet. Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2018) har dette bidratt til å svekke Talibans posisjon i distriktet. Den 29. november 2017 meldte Khaama Press (2017d) om kamper mellom Taliban og Daesh i Alingar-distriktet, og at det skal ha vært store tap på begge sider. Som følge av et luftangrep i Alingar i januar 2018, skal minst 14 krigere tilknyttet Daesh ha blitt drept, ifølge nyhetsmedier (TOLO News 2018a).

Afghanske sikkerhetsstyrker er til stede, særlig i de urbane sentrene og på veinettet. Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2018) har det vært sikkerhetshendelser på veien mellom det østlige

³ Ifølge UNAMA var det i 2017, på landsbasis, en nedgang i antallet sivile ofre som følge av bakkekamper. Enkelte provinser avviker fra det generelle bildet, herunder Laghman (UNAMA & OHCHR 2018, s. 22).

⁴ Kilder opererer med både fem og seks distrikter i Laghman-provinsen. OCHA (2014b) viser eksempelvis til fem distrikter (Qaraghayi, Mehtarlam (også kalt Bad Pash), Alingar, Alishang og Dawlatshah). Bad Pash regnes som et eget distrikt av enkelte kilder, blant annet SIGAR. En diplomatkilde (e-post 2016) omtaler distriktet som «midlertidig».

Mehtarlam-distriktet og Alingar. På den bakgrunn bruker sikkerhetsstyrkene store ressurser på å patruljere denne veien og de sentrale veiene i provinsen. Ifølge kilden har det over tid vært rapportert om få hendelser på hovedveien fra Kabul til Jalalabad, som går gjennom provinsen.

Sikkerhetsstyrkene lykkes i å avverge enkelte angrep, eksempelvis ble en selvmordsbomber arrestert i desember 2017. Mannen, som var ikledd kvinneklær, hadde planlagt å gjennomføre et angrep i provinshovedstaden Mehtarlam by (Khaama Press 2017e). I januar 2018 gjennomførte afghanske sikkerhetsstyrker flere offensive operasjoner i flere provinser, herunder Laghman.

Luftangrep gjennomføres av afghanske og internasjonale styrker mot opprørsgruppene og deres stillinger. Det rapporteres at flere Taliban-kommandanter skal ha blitt drept i slike angrep (TOLO News 2017b).

Sivile ofre som følge av konfliktrelatert vold

I andre halvår 2017 registrerte UNAMA 144 sivile ofre som følge av konflikten i Laghman-provinsen, hvorav 31 ble drept og 113 skadet. I motsetning til regionens øvrige provinser, var det i Laghman en klar nedgang i antallet sivile ofre fra første til andre halvår; antallet sivile ofre ble redusert fra 210 til 144 (UNAMA & OHCHR 2018, s. 67; UNAMA & OHCHR 2017, s. 72).

I 2017 som helhet registrerte UNAMA 354 sivile ofre i Laghman-provinsen, hvorav 84 ble drept og 270 skadet. Dette representerte en økning på 14 prosent sammenlignet med foregående år. Laghman er blant de ti provinsene i landet som har det høyeste antallet sivile ofre (UNAMA & OHCHR 2018, s. 3, 4)

Bakkekamper forårsaket flest sivile ofre i provinsen – 48 drepte og 215 sårede – etterfulgt av IEDer og målrettede drap (UNAMA & OHCHR 2018, s. 22, 67).

Internt fordrevne

Ifølge OCHA ble 5626 personer fordrevet fra sine hjem i Laghman i perioden fra 1. oktober 2017 til og med mars 2018. De fordrevne reiste i all hovedsak (5374) til andre steder innen provinsen, men 133 av dem forflyttet seg til Nangarhar, 105 til Parwan (Charikar) og 14 til Kapisa (Hisa-e-Duwum-e-Kohestan). De fordrevne kom i hovedsak fra distriktet Alingar (5367). De fordrevne tok opphold i samme distrikt (Alingar) (3276 pers) eller reiste til Mehtarlam (1993 pers) (OCHA 2018).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den østlige regionen - oppdatering

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Al Jazeera (2018, 25. januar). ISIL claims attack on Save the Children in Jalalabad. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/2018/01/blast-save-children-afghanistan-jalalabad-180124050807137.html> [lastet ned 13. mars 2018]
- Erfanyar, A. S. (2017a, 5. november). Afghan casualties surge by 39 pc in October. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2017/11/05/afghan-casualties-surge-39pc-october> [lastet ned 19. mars 2018]
- Erfanyar, A. S. (2017b, 3. desember). Afghan casualties 42 pc down in November. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2017/12/03/afghan-casualties-42pc-down-november> [lastet ned 21. mars 2018]
- Erfanyar, S. E. (2018, 14. januar). 2017 casualties: nearly 25 000 people killed, wounded in Afghanistan. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/01/14/2017-causalities-nearly-25000-people-killed-wounded-afghanistan> [lastet ned 19. mars 2018]
- Ghazi, Z. & Abed, F. (2017, 31. desember). Suicide bomber kills at least 17 at Funeral in Afghanistan. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2017/12/31/world/asia/afghanistan-suicide-bomber-funeral.html> [lastet ned 3. april 2018]
- Habibzada, M. (2018, 11. februar). IS, Lashkar-e-Islam clash in Eastern Afghanistan. *Extremism Watch*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/a/is-lashkar-e-islam-clash-in-eastern-afghanistan/4249009.html> [lastet ned 21. mars 2018]
- Kakar, J. H. (2018, 6. februar). Border forces can respond to Pakistan rocket strikes: MoD. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/02/06/border-forces-can-respond-pakistan-rocket-strikes-mod> [lastet ned 13. mars 2018]
- Khaama Press (2017a, 14. oktober). Karzai reacts at alleged civilian casualties in Kunar airstrike. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/karzai-reacts-at-alleged-civilian-casualties-in-kunar-airstrike-03638/> [lastet ned 21. mars 2018]
- Khaama Press (2017b, 15. oktober). Clash among ISIS and Afghan forces leaves 12 dead, wounded in Kunar. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/clash-among-isis-and-afghan-forces-leaves-12-dead-wounded-in-kunar-03647/> [lastet ned 21. mars 2018]
- Khaama Press (2017c, 28. november). Taliban militants execute prayer leader of a mosque in Nangarhar. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/taliban-militants-execute-prayer-leader-of-a-mosque-in-nangarhar-03936> [lastet ned 13. mars 2018]
- Khaama Press (2017d, 29. november). Taliban and ISIS clashes spread to Laghman as both sides suffer heavy casualties. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/taliban-and-isis-clashes-spread-to-laghman-as-both-sides-suffer-heavy-casualties-03940/> [lastet ned 20. mars 2018]
- Khaama Press (2017e, 25. desember). Suicide bomber disguised in women's dress arrested in Laghman. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/suicide-bomber-disguised-in-womens-dress-arrested-in-laghman-04115/> [lastet ned 21. mars 2018]
- Khaama Press (2018, 30. mars). Provincial Council member killed in Kunar suicide attack. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/provincial-council-member-killed-in-kunar-suicide-attack-04754/> [lastet ned 11. april 2018]

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den østlige regionen - oppdatering

- OCHA, dvs. UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2014a, januar). *Afghanistan Administrative Divisions*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/afg_administrative_divisions_201401JAN02_AO_low_res.pdf [lastet ned 3. april 2018]
- OCHA (2014b, april). *Afghanistan: District Atlas Laghman*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/Laghman.pdf> [lastet ned 22. mars 2018]
- OCHA (2018). *Afghanistan: Conflict Induced Displacement (as of 2 March 2018)*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps> [lastet ned 22. mars 2018]

Dette er et interaktivt kart. Landinfo hentet ut informasjonen 2. mars 2018.

- Pajhwok Afghan News (2017, 6. desember). Governor rules out Daesh presence in Nuristan. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2017/12/06/governor-rules-out-daesh-presence-nuristan> [lastet ned 19. mars 2018]
- Pajhwok Afghan News (2018a, 15. januar). Daesh fighters killed in Nuristan, Kunar airstrikes. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/01/15/daesh-fighters-killed-nuristan-kunar-airstrikes> [lastet ned 19. mars 2018]
- Radio Free Europe (2018c, 27 februar). Suspected IS Militants “Stone Man to Death” in Eastern Afghanistan. *Radio Free Europe*. Tilgjengelig fra <https://www.rferl.org/a/afghanistan-nangarhar-islamic-state-stoning/29066331.html> [lastet ned 21. mars 2018]
- Reuters (2018d, 7. mars). Suicide bomber kills Muslim official in Afghan city. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://af.reuters.com/article/worldNews/idAFKCN1GJ1OB> [lastet ned 19. mars 2018]
- SIGAR, dvs. Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction (2018, 30. januar). *Amendum to SIGAR's 2018 quarterly report to the United State Congress*. Washington D.C.: SIGAR. Tilgjengelig fra https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/Addendum_2018-01-30qr.pdf [lastet ned 4. april 2018]
- The Sun Daily (2018, 19. mars). Four killed in bomb attack near Afghan political rally. *The Sun Daily*. Tilgjengelig fra <http://www.thesundaily.my/news/2018/03/19/four-killed-bomb-attack-near-afghan-political-rally> [lastet ned 11. april 2018]
- TOLO News (2017a, 31. oktober) Three suicide Bombers arrested in Nangarhar. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/afghanistan/three-suicide%C2%A0bombers-arrested-nangarhar> [lastet ned 13. mars 2018]
- TOLO News (2017b, 25. desember). Senior Taliban Commanders killed in Laghman air raids. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/afghanistan/senior-taliban-commanders-killed-laghman-air-raids> [lastet ned 21. mars 2018]
- TOLO News (2017c, 3. desember). Six Civilians killed in Jalalabad suicide attack. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/afghanistan/five-civilians-killed-jalalabad-blast> [lastet ned 4. april 2018]
- TOLO News (2018a, 6. januar). 14 Daesh Militants killed in Laghman Airstrike. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/afghanistan/fourteen-daesh-militants-killed-laghman-airstrike> [lastet ned 19. mars 2018]
- TOLO News (2018b, 24. februar). Surkh Rod residents concerned about growing insecurity. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/afghanistan/surkh-rod-residents-concerned-about-growing-insecurity> [lastet ned 21. mars 2018]
- TOLO News (2018c, 12. februar). Daesh looks to expand presence in Kunar, residents warn. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/afghanistan/daesh-looks-expand-presence-kunar-residents-warn> [lastet ned 13. mars 2018]

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den østlige regionen - oppdatering

- Zahid, N. & Hasrat, Z. (2017, 16. oktober). Civilian caught in Taliban, IS crossfire in Afghanistan's Nangarhar province. *Extremism Watch*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/a/civilians-crossfire-taliban-islamic-state-afghanistan-nangarhar-province/4073014.html> [lastet ned 21. mars 2018]
- Zarifi, Y. (2017a, 19. desember). Religious scholar gunned down in Nangarhar. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2017/12/19/religious-scholar-gunned-down-nangarhar> [lastet ned 21. mars 2018]
- Zarifi, Y. (2017b, 29. desember). Taliban kill 4 border police in Nangarhar ambush. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2017/12/29/taliban-kill-4-border-police-nangarhar-ambush> [lastet ned 21. mars 2018]
- Zarifi, Y. (2018a, 4. februar). Haunted by backwardness, Nuristanis swell rebel ranks. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/02/04/haunted-backwardness-nuristanis-swell-rebel-ranks> [lastet ned 13. mars 2018]
- Zarifi, Y. (2018b, 5. februar). 25 Daesh militants eliminated in Nangarhar airstrike. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/02/05/25-daesh-militants-eliminated-nangarhar-airstrike> [lastet ned 21. mars 2018]
- Zarifi, Y. (2018c, 20. februar). Bodies of 9 civilians abducted by Daesh found in Achin. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/02/19/bodies-9-civilians-abducted-daesh-found-achin> [lastet ned 13. mars 2018]
- Zarifi, Y. (2018d, 27. februar). Daesh defeated at leadership level in Nangarhar: Mangal. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/02/27/daesh-defeated-leadership-level-nangarhar-mangal> [lastet ned 21. mars 2018]
- UNAMA & OHCHR (2018, februar). *Afghanistan. Protection of Civilians in Armed Conflict. Annual Report 2017*. Kabul: UNAMA & OHCHR. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/afghanistan_protection_of_civilians_annual_report_2017_final_6_march.pdf [lastet ned 21. mars 2018]
- UNAMA & OHCHR (2017, juli). *Afghanistan. Protection of Civilians in Armed Conflict. Midyear Report 2017*. Kabul: UNAMA & OHCHR. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_midyear_report_2017_july_2017.pdf [lastet ned 14. april 2018]
- UN Secretary-General (2018, 27 februar). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/sg_report_on_afghanistan_27_february.pdf [lastet ned 21. mars 2018]

Muntlige kilder

- Internasjonal kilde. E-post 2018.
- Internasjonal organisasjon. E-post 2018.
- Diplomatsk kilde. Samtale i Oslo 6. april 2018.

© Landinfo 2018

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.